

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γ. Ζ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Φ Τ Δ Δ Ο Ν Ε Β Δ Ο Μ Α Δ Ι Α Ι Ο Ν
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
Γ. ΣΠ. ΜΑΚΡΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΛΤΡΟΥΙΣΜΟΣ

ΗΜΠΟΡΕΙ να υπάρξη εις τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἑσπερίας, παρὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ὑψηλὴν ἀριστοκρατίαν, πτωχεία καὶ ἀλητεία, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς, εἰς τὴν μικρὰν μας Χώραν, οὐδέποτε ἐγνωρίσαμεν, οὐδ' ἐφαντάσθησαν κἂν οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐργατικοὶ μας. Ἡ πτωχεία αὐτὴ ἤμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις ὅτι εἶναι τὸ κατ' ἀνάγκην ἀμειψόμενον τῶν μεγάλων πληθυσμῶν καὶ τῶν νεωτέρων κοινωνικῶν συστημῶν, αἵτινες πρὸ παντὸς ἐπικρατοῦσιν εἰς τὰς μεγάλας πόλεις. Ἄλλ' ἂν ἐκεῖ ὑπάρχουν οἱ ἀστεγοὶ οἱ ἀποθνήσκοντες εἴτε ἐκ ψύχου, τὸν χειμῶνα, εἴτε ἐκ καύσιος καὶ ἠλιάσεως τὸ θέρος—ἂν ὑπάρχουν οἱ μέθυσοι καὶ ἀλκοολικοὶ, οἱ ἀνεγειρόμενοι ἀπὸ τὰς τριόδους ὑπὸ τῶν ἀτυνομικῶν—ἂν συναντῶμεν, σχεδὸν εἰς κάθε βῆμα, τὰ χαμίνια τὰ ἐγκαταλειμμένα, τὰ γύναια τὰ διεσθαρμένα—ἂν βλέπωμεν τὸν ἐργάτην, ἄστεγον πολλάκις καὶ ἐκμεταλλεῦμενον ὑπὸ τοῦ κεφαλαίου, τὴν ἐργάτιδα καὶ τὸ παιδίον πωλούμενα σχεδὸν ἀντὶ τεμαχίου ἄρτου ἐνίοτε—οὐχ ἤτονον, παρ' ὅλην αὐτὴν τὴν μεγάλην πτωχείαν καὶ ἀλητείαν, ἣτις βαδίζει εἰς τὸ πλάγι μιᾶς μεγάλης ἐπίσης ἀριστοκρατίας καὶ πλουτοκρατίας, βλέπομεν νὰ ἀναφαίνεται μεγάλη καὶ ἡ φιλανθρωπία, ὑπέροχος καὶ ὁ ἀλτροῦτιμός, ἐκφαινόμενος εἰς μεγάλους χαρακτῆρας καὶ εἰς παντοδαπὰ κοινωνικά καὶ φιλανθρωπικά ἄστυλα καὶ προστατευτικά σωματεία. Καὶ τὸ ἐγκλημα, κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυσμοῦ, ὑπολογιζομένης ἀκόμη ἀνάλογως καὶ τῆς πτωχείας καὶ ἀλητείας, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι εὐρίσκειται περιορισμένον, καὶ ὅτι ὁ παρονομαστής τῆς ἐγκληματικότητος εἶναι τούναντιον μᾶλλον ἠὲξημένος εἰς τὴν μικρὰν μας Χώραν, ἣτις—εὐτυχῶς—δὲν ἐγνωρίσεν ἀκόμη τὴν ἀθλίαν πτωχείαν τοῦ Λονδίνου ἢ τῶν Παρισίων, καὶ ἣτις δίκαιον ἦτο νὰ ἦναι ἡ Χώρα τῆς εὐδαιμορίας.

Ἄλλὰ τί συμβαίνει ;
Ἐκεῖ,—πρὸ πάντων εἰς τὰς ἀγγλοσα

ξωνικὰς χώρας, ὅπου τὸ πνεῦμα τῆς ἠθικῆς τοῦ Εὐαγγελίου ἐπετέλεσε θαύματα πολιτικὰ καὶ κοινωνικά, λόρδοι ἀφῆκαν τὰ μέγαρα τῶν διὰ νὰ κατέλθουν μέχρι τῶν τρωγλῶν, ἐν αἷς συναγελάζοντο οἱ πτωχοί, φθειρόμενοι κατὰ τὴν ὑγίαν, φθειρόμενοι καὶ κατὰ τὴν ἠθικὴν, καὶ οὕτω, γνωρίζαντες ἐκ τοῦ ἐγγὺς τὴν δυστυχίαν, ἐρρηξάν φωνὴν ἐπικαλούμενοι τὸν ἀνθρωπισμὸν καὶ τὸ ἔλεος, ἐπικαλούμενοι τὴν χριστιανικὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν πολιτειακὴν μέριμναν. Γυναῖκες τῆς ἀριστοκρατίας περῆλθον διὰ νὰ συμμαζεύσωσι τὰ πτωχὰ καὶ ἐγκαταλειμμένα παιδιὰ, τὰ ἀνατρεφόμενα εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὴν ἀτιμίαν, τὰ γύναια τὰ διεσθαρμένα τὰ κυλιόμενα εἰς τὰ καπηλεῖα καὶ τὸ αἶσχος, καὶ ἐπετέλεσαν θαύματα ὑπὲρ αὐτῶν, θύματα ὑπὲρ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Χαρακτῆρες ὑπέροχοι, ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ εὐαγγελίου, τοῦ εὐαγγελίου τοῦ ἐφηρμοσμένου εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ζωὴν καὶ τὸν πρακτικὸν βίον, ἱδρυσαν ἄστυλα νυκτερινά, καταφύγια διὰ τὸν ἀστεγον, ἰδρύματα προστατευτικὰ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀθλιότητος, σωματεῖα ἀγωνιζόμενα κατὰ τῆς διαφθορᾶς, ἐταιρείας ἐγκρατείας κατὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ καὶ τῆς μέθης, κυριακὰ σχολεῖα διὰ τὰ παιδιὰ τοῦ δρόμου, ἐργαστήρια ἀπῶρων γυναικῶν, φροντιστήρια διὰ τὰ νήπια, ἀδελφότητος ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἐργατῶν καὶ ἐργατιδῶν, ὑπὲρ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀθλιότητος. Καὶ ἱδρυσαν ταῦτα ὄχι διὰ τὸν τύπον, ὄχι διὰ τὴν ἐπίδειξιν μιᾶς ὑποκριτικῆς φιλανθρωπίας, ἀλλὰ διὰ νὰ λειτουργῶσι καὶ ἐργάζωνται, με κύκλον ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἐπεκτεινόμενον καὶ εὐρυνόμενον, με ἀποτελέσματα θαυμάσια καὶ καταπλήττοντα.

Οὕτω, με τὸν ἀγῶνα τῆς ἰδιωτικῆς φιλανθρωπίας, τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐξεγερθείσης κοινωνικῆς συνειδήσεως, με τὴν διεγερθεῖσαν ἔντονον μέριμναν τῆς πολιτείας, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀποτείνονται ὑπὲρ τῆς δυστυχίας αἱ μεγάληται προσωπικότητες, κατώρθωσαν νὰ περιορίσουν τὴν ἐκληματικότητα, νὰ πρᾶξουν τὴν τρυφ-

τητα τῆς δυστυχίας, νὰ σώσουν ζωὰς καὶ ψυχὰς, νὰ ἀνελευθέρωσιν ἄτομα ἀπὸ τὸ αἶσχος καὶ τὴν ἀτιμίαν εἰς τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐργατικότητα, νὰ προστατεύσωσιν τὸν ἐργάτην κατὰ τοῦ τοκογλύφου, τὸ παιδίον κατὰ τοῦ σωματεμποροῦ, τὴν γυναῖκα ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ τὴν σαρκεμπορίαν. Καὶ ἂν ὑπόλειπεται βεβηλῶς ἀκόμη μέγα ἔλκος, καὶ ἂν τὸ τέλμα εἰσέτι δὲν ἀπεξηράνηθῃ ὀλοτελῶς πρέπει νὰ αναλογισθῶμεν πόσον μέγα ἦτο τὸ ἔλεος, καὶ πόσον βαθεῖα ἡ πληγὴ, καὶ νὰ θαυμάσωμεν τοὺς καταβληθέντας ἀγῶνας εἰς μόχθους καὶ εἰς χρεῖμα, εἰς αὐταπάρνησιν καὶ εἰς ἐπίμονον θέλησιν—τοὺς ἀγῶνας, τοὺς οὐ μόνον συνεχιζομένους μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμονῆς καὶ αὐταπαρνήσεως, ἀλλὰ καὶ αὐξανόμενους καὶ ἐπιτεινόμενους καὶ καθ' ἑκάστην ὀγκουμένου, ὡς ποταμοῦ ρεύματα, δεχόμενα ὀλονέν πανταχόθεν παραποτάμια διάφορα.

Καὶ ὅταν τις συγκρίνῃ πάντα ταῦτα πρὸς ὅ,τι γίνεται ἐδῶ, τὸ μονομερές, τὸ ἀτελές, τὸ πολλακίς ἐπιδεικτικόν, τὸ οὐχὶ σπανίως ὑποκριτικόν—ὅταν ἴδῃ τὴν τοκογλυφίαν τὴν ἀπογομνοῦσαν καὶ προβαίνουσαν ἄχρι δικαλισμοῦ τῆς σαρκὸς ἀπὸ τῶν ὀστέων—ὅταν ἴδῃ τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν πωλημένον καθ' ὀλοκληρίαν ὡς ἐν δουλεμπορίᾳ, ἀφαιμένον εἰς τὴν διαφθορὰν τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, τῆς υγείας καὶ τῆς ἠθικῆς—ὅταν μάθῃ ὅτι οὐδὲ λαϊκὰ ταμειυτήρια κἂν εἰσέτι ἰδρῦθησαν, διὰ τὴν ἀνεσιν τοῦ ἐργάτου καὶ τοῦ μικροεισοδηματίου, καὶ ὅτι μόλις ὑπάρχουσι δύο ἢ τρεῖς ἐν ὅλῃ σχολαί λαϊκῆς μορφώσεως διὰ τὸν παῖδα τὸν ἀπροστάτευτον, διὰ τὸν ἐργάτην τὸν ἐπιθυμοῦντα νὰ μάθῃ τι εἰς νυκτερινὰ παιδευτήρια—ὅταν διατρέξῃ τὰς πτωχοσυνουκίας καὶ ἴδῃ ἐκεῖ καὶ γνωρίσῃ τοὺς ὑπὸ τὰς χειροτέρας συνθήκας ἐγκαταθιόντας καὶ διατρεφόμενους πτωχοὺς ἐργάτας—ὅταν γνωρίσῃ τὸν πτωχὸν κόσμον τῶν ἐργοστασίων, τοὺς παῖδας καὶ τὰ κοράσια τὰ ἀνήλικα, τὰ βασανιζόμενα πανήμερον διὰ τρεῖς ἢ πέντε δεκάρας, τὴν ἐργάτιδα τὴν ἀπροστάτευτον κατὰ παντὸς οἰουδήποτε κινδύνου, τοὺς λαμβάνοντας πολλάκις ὡς γεῦμα ἄρτον ξηρόν, με ὄψον πολυ-